

Pla de sostenibilitat de la Universitat de Barcelona

Resum de la primera versió de treball
de la Comissió Delegada de Claustre per a Sostenibilitat
(Proposta sotmesa al Claustre)

09/12/2011

ÍNDEX

	<i>Pàgina</i>
Introducció	3
La sostenibilitat a l'educació superior	3
Universitats sostenibles. Procés a seguir	5
Pla de Sostenibilitat de la Universitat de Barcelona	9
Antecedents	9
Culminant el procés	10
Presentació	13
Principis orientadors del Pla de Sostenibilitat	13
Objectius	13
Línies estratègiques	14
Fitxes d'objectius operatius i accions	15

INTRODUCCIÓ

La sostenibilitat a l'educació superior

El desenvolupament sostenible s'ha afegit al llarg dels darrers anys com un principi bàsic més en les polítiques del nostre entorn territorial, integrant-se progressivament en el teixit social i empresarial. Entre els resultats d'aquesta impregnació trobem el desenvolupament de normativa específica per garantir la protecció del medi ambient i de processos productius orientats a un millor aprofitament dels recursos naturals, i la difusió de coneixements i bones pràctiques en relació a l'equilibri entre els tres entorns propis del desenvolupament sostenible: social, econòmic i ambiental.

Les universitats són les institucions que millor poden contribuir a aquesta darrera fita, orientant les activitats educatives i de recerca vers un desenvolupament social i econòmic que no contribueixi al deteriorament ambiental ni a l'esgotament dels recursos naturals.

La inserció de la sostenibilitat a les universitats té com a primer precedent institucional la *Declaració de Talloires*¹ (1990), en què 22 universitats van establir el seu compromís per liderar i mobilitzar recursos interns i externs per tal de donar resposta al repte de la degradació ambiental i l'esgotament dels recursos generats per un patró de consum i producció injust i insostenible. La Declaració inclou un pla d'acció de deu punts per a la incorporació de l'alfabetització sobre sostenibilitat i medi ambient en l'ensenyament, investigació, operacions i activitats de divulgació de les universitats. D'acord amb la ULSF², organització que exerceix la funció de secretariat de la Declaració, un total de 433 institucions universitàries, entre les quals només la UB i la Complutense són espanyoles, havien signat el document en data 9 de març de 2010.

A escala continental, l'Associació d'Universitats Europees (CRE) va crear el programa COPERNICUS (CO-operation Program in Europe for Research on Nature and Industry through Coordinated University Studies) per reunir les universitats i altres organismes per promoure una millor comprensió de la interacció entre l'home i el medi ambient i col·laborar en els problemes ambientals comuns. Una de les fites de COPERNICUS és la *Carta universitària per al desenvolupament sostenible*³, presentada a la conferència bianual de la CRE a Barcelona en la tardor de 1993, que té com a objectiu estimular el debat per tal de contribuir des de les universitats al desenvolupament sostenible i fixa el compromís dels signataris en relació a 10 principis: compromís institucional, ètica ambiental, educació dels empleats de la universitat, programes d'educació ambiental, interdisciplinarietat, difusió del coneixement, xarxes, associacions, educació continua i transferència de tecnologia. Fins l'any 2005, el document havia estat recolzat per 326 universitats, entre elles la UB.

L'Associació Internacional d'Universitats (IAU), a la que també pertany la UB, va adoptar el 19 de novembre de 1993 la Declaració de Kyoto⁴, on es refermaven els compromisos per establir i disseminar una millor comprensió del desenvolupament sostenible, per millorar la capacitat de la

¹ http://www.ulsf.org/pdf/Spanish_TD.pdf

² University Leaders for a Sustainable Future (http://www.ulsf.org/programs_talloires.html)

³ http://www.usf.uos.de/projects/sue/Zubehoer/Zub_download/copernicuscharta_en.pdf

⁴ http://www.unesco.org/iau/sd/sd_dkyoto.html

universitat per ensenyar i realitzar recerca sota els principis de desenvolupament sostenible, o per revisar les seves operacions per implantar bones pràctiques de sostenibilitat, entre altres aspectes. A l'igual que la Declaració de Talloires, aquest document presentava un decàleg d'acció per promoure el compromís institucional, pràctiques de consum sostenible, programes d'educació ambiental forts o programes de recerca interdisciplinaris i col·laboratius.

Les tres organitzacions internacionals compromeses amb la sostenibilitat en l'educació superior fins ara esmentades (IAU, USLF i Copernicus Campus), junt amb la UNESCO com a facilitador de la cooperació entre les institucions participants, van constituir el Global Higher Education for Sustainability Partnership (GHESP), com a organisme de rang superior que dona suport a la implementació del capítol 36 de l'Agenda 21, dedicat al foment de l'educació, la capacitat i la presa de consciència en relació al desenvolupament sostenible. La col·laboració entre aquestes institucions queda recollida a la Declaració de Lüneburg⁵ (octubre de 2001), la primera declaració política conjunta de GHESP dirigida a la Cimera Mundial sobre el Desenvolupament Sostenible que va tenir lloc a Johannesburg l'any 2002 (Rio+10).

PARTNERSHIPS
for **SUSTAINABLE**
DEVELOPMENT

L'any 2005, coincidint amb l'inici del Decenni de les Nacions Unides de l'Educació per al Desenvolupament Sostenible⁶ (2005-2014), que té com a objectiu mobilitzar els recursos educatius del món per crear un futur més sostenible, i la implantació de l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES), es va donar un impuls a la integració del desenvolupament sostenible a les institucions universitàries amb la publicació del document *Pautes Copernicus per al desenvolupament sostenible a l'EEES. Com incorporar els principis del desenvolupament sostenible al procés de Bolonya*⁷. Aquest informe, impulsat per Copernicus-Campus, presenta recomanacions per a la integració del desenvolupament sostenible en l'estructura de les titulacions (mòduls), en la garantia de qualitat, en el marc de qualificacions i dels resultats de l'aprenentatge, i en l'activitat de recerca i desenvolupament a la universitat, i proposa les pautes que haurien de seguir les institucions universitàries per assolir la integració del desenvolupament sostenible aprofitant el procés de Bolonya.

També el 2005, i com a complement d'aquest document de pautes, va tenir lloc la Conferència Internacional "El compromís de les universitats per al desenvolupament sostenible". La trobada va concloure amb l'aprovació de la *Declaració de Graz*⁸, que fa una crida a les universitats per integrar el desenvolupament sostenible en la seva estratègia institucional i les seves activitats i per promoure la implementació d'accions de sostenibilitat en relació a les seves funcions principals, l'aprenentatge i l'ensenyament, la investigació interna i la responsabilitat social externa. El "Procés de Graz", iniciat en aquesta Conferència, buscava proporcionar un mitjà de suport i una caixa de ressonància per integrar el desenvolupament sostenible en el procés de Bolonya i a nivell global.

Tanmateix, el procés ni tan sols va tenir prou força per engegar i les accions de Copernicus Campus es van anar reduir gradualment fins a cessar en la seva activitat. Recentment, el projecte europeu

⁵ <http://portal.unesco.org/education/en/files/37585/11038209883LuneburgDeclaration.pdf/LuneburgDeclaration.pdf>

⁶ <http://www.unesco.org/new/es/education/themes/leading-the-international-agenda/education-for-sustainable-development/>

⁷ <http://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/esd/information/COPERNICUS%20Guidelines.pdf>

⁸ http://www-classic.uni-graz.at/geo2www/Graz_Declaration.pdf

"Campus Virtual per al Desenvolupament Sostenible d'Europa" va reunir un grup d'universitats que anteriorment participaven activament en les accions Copernicus, i es va revitalitzar la iniciativa sota el nom d'Aliança Copernicus⁹. Aquesta xarxa,

actualment formada només per 19 universitats (només la Universitat Rovira i Virgili entre les espanyoles), va celebrar la reunió constitucional el 2009 a Graz, Àustria, que va ser seguida per un taller de llançament el juliol de 2010 a la mateixa ciutat. Properament elaborarà una nova versió de la *Carta universitària per al desenvolupament sostenible* que reculli la nova visió de l'Aliança: enfocament en xarxa, promoció de l'Educació Superior per al Desenvolupament Sostenible a la política europea, representació als comitès internacionals sobre l'Educació per al Desenvolupament Sostenible, etc.

Finalment destacar que, en l'àmbit de les universitats espanyoles, la CRUE va crear el setembre de 2002 un grup de treball per a la Qualitat ambiental, el Desenvolupament sostenible i la Prevenció de riscos a les universitats (CADEP) amb l'objectiu fonamental de recopilar l'experiència de les universitats sobre la seva gestió ambiental, els seus avenços en l'ambientalització de la comunitat universitària i els seus treballs en prevenció de riscos, alhora que busca el foment constant de la cooperació entre les mateixes en aquestes matèries.

Donada la seva rellevància en l'actual marc mundial i la importància que les seves activitats suposen dins de la comunitat universitària, el grup es va constituir en comissió sectorial de la CRUE el juliol de 2009. Entre els documents de directrius aprovats per la CADEP destaca el de sostenibilització curricular¹⁰ que, entre altres mesures, proposa «la revisió integral dels currículums des de la perspectiva del desenvolupament sostenible que asseguri la inclusió dels continguts transversals bàsics en sostenibilitat a totes les titulacions, amb la finalitat d'adquirir les competències professionals, acadèmiques i disciplinars necessàries». La UB forma part de la CADEP des dels seus inicis, és una de les universitats coordinadores del grup de treball de prevenció de riscos laborals, i participa en els grups de mobilitat i contractació sostenible.

Universitats sostenibles. Procés a seguir

Tal i com s'ha indicat en l'apartat anterior, les universitats arreu del món han pres consciència del seu impacte en el medi i han incorporat la sostenibilitat com a principi orientador de la seva activitat amb l'objectiu de mitigar-ne els efectes negatius. D'acord amb l'experiència acumulada en un gran nombre d'institucions universitàries, el procés de sostenibilització presenta diferents models però comparteix trets comuns:

- **Inclusió dels principis de la sostenibilitat a la política institucional**, ja sigui integrant-los en la normativa de referència (estatuts, reglaments, etc.), adherint-se a documents de compromís per la sostenibilitat sectorials o territorials, i/o elaborant una política de sostenibilitat on es detallen aspectes com la missió, la visió, els objectius generals, l'estructura organitzativa i/o l'estratègia institucional.
- **Establiment d'una estructura organitzativa** que doni suport al procés de sostenibilització, amb figures com el consell o comissió de sostenibilitat que inclogui representants dels col·lectius d'estudiants, docents, administratius i autoritats locals, o l'oficina de sostenibilitat, que proporcioni suport tècnic, dugui a terme tasques de coordinació i comuniqui bones pràctiques entre els grups d'interès. Per assegurar l'èxit del procés, aquesta estructura ha de tenir

⁹ <http://www2.leuphana.de/copernicus/>

¹⁰ http://www.uah.es/universidad/ecocampus/documentos/C3SostenibilizacionCurricular_CRUE.pdf

capacitat executiva i suport polític a tots els nivells, des del rectorat fins als responsables de centres i departaments.

- **Definició i implantació d'un pla d'acció** que faci possible l'assoliment dels objectius proposats. Per facilitar la incorporació de la sostenibilitat a l'activitat universitària es fixen objectius específics per a cada àrea d'activitat (docència, recerca i gestió). Aquests objectius han de ser concrets, fàcilment comprensibles per als grups d'interès (tant de la institució com externs), mesurables i realistes.

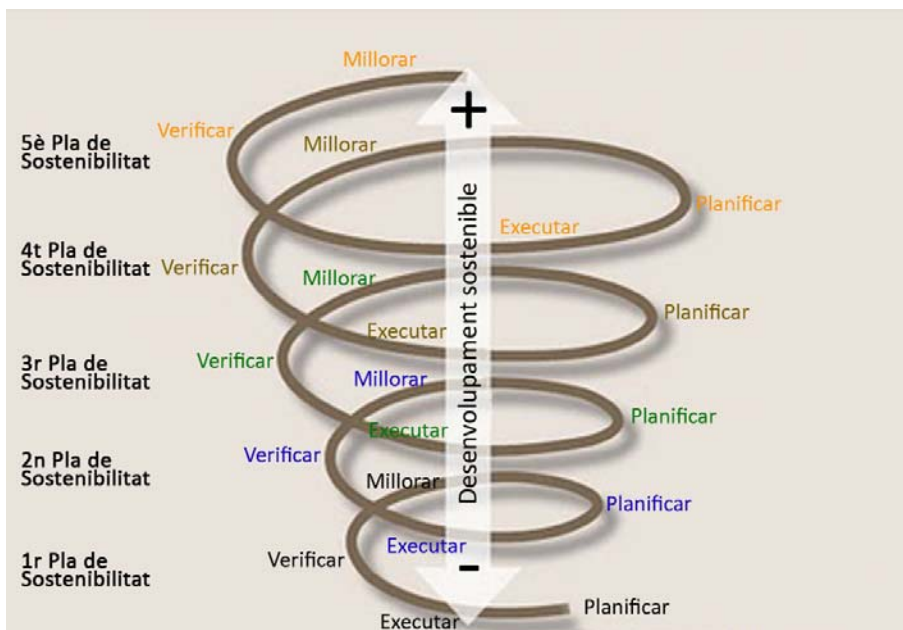
Com a pas previ a la definició del pla es du a terme una **diagnosi** del comportament ambiental de la institució, identificant i quantificant els principals impactes de l'activitat universitària, detectant els punts forts i les mancances, inventariant les bones pràctiques que ja s'hagin dut a terme i orientant sobre quins aspectes ha d'incidir el pla amb més intensitat.

Les **accions** que integren el pla busquen l'equilibri entre petits projectes, que si no es dissenyen adequadament, perden de vista la perspectiva global de la sostenibilitat, i projectes grans que, si no disposen de recursos abundants i d'una xarxa àmplia de suport i col·laboracions, assoliran uns resultats limitats.

El pla d'acció constitueix una eina encara més efectiva quan és dinàmic, adaptant-se, evolucionant i millorant en funció dels resultats assolits durant la seva implantació.

En definitiva, el pla en si mateix no sostenibilitza la universitat, però sí facilita el procés de sostenibilització pel qual la universitat es sostenibilitza a si mateixa¹¹.

- **Avaluació i seguiment del procés** de sostenibilització mitjançant l'establiment d'**indicadors** que compreguin les tres dimensions del desenvolupament sostenible (ambiental, econòmic i social) i la **publicació dels resultats** assolits en informes de sostenibilitat que habitualment tenen periodicitat anual. Aquestes eines, a més de la funció avaluadora, són un mecanisme efectiu de seguiment i comunicació del procés.

Espirale de Deming com a eina de gestió en el procés de sostenibilització institucional. Elaboració pròpia basada en Lukman i Glavic (2007).

¹¹ Weber, S. et al. (2009): 'Institutionalizing Campus-Wide Sustainability: A Programmatic Approach'. *Sustainability*, 2 (3): 173-178.

En conjunt el procés de sostenibilització es configura de forma anàloga al cercle o cicle de Deming (també conegut per l'acrònim anglès PDCA, Plan-Do-Check-Act), atès que compta amb una primera fase de planificació on es determinen els objectius i accions necessaris per assolir-los, una segona d'execució en la que s'implanten les mesures previstes, una tercera de verificació dels resultats i una quarta de modificació o correcció que comporta l'aplicació de canvis i innovacions per tal d'optimitzar l'activitat de la institució i completar un procés de millora contínua. Segons Lukman i Glavic¹² aquest cicle no té fi ja que un cop completada la darrera fase el procés es porta a un nou nivell, de forma que esdevé una espiral de Deming amb millores contínues.

Tot i que cada universitat elabora el seu propi pla de sostenibilitat adaptant-lo a les seves característiques, necessitats, recursos i potencialitats, i això el fa únic i diferent a la resta, es poden distingir quatre models en l'estructuració del procés:

- **Agenda 21.** Aplicable en universitats equiparables a ens locals, que presenten un continu territorial del tipus campus en perifèria urbana, que necessiten gestionar-se autònomament en molts dels àmbits de la seva activitat diària (gestió de residus, mobilitat, etc.) i que disposen de competències en el seu àmbit geogràfic per decidir com planifiquen l'urbanisme dels espais que ocupen. Un exemple proper d'aquest model és la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)¹³, que va iniciar el seu primer pla d'acció l'any 2002.
- **Sistema de gestió ambiental amb certificació.** El procés de sostenibilització es regeix per algun dels sistemes de certificació en gestió ambiental, com ara ISO 14001 o EMAS. En el primer cas les certificacions fan referència a activitats, edificis o centres concrets, de forma que els plans d'acció s'hi ha d'adaptar a aquest format especificant les accions que es duen a terme en cadascun dels centres certificats. Alguns exemples on aquest model es troba en funcionament és la Universitat Politècnica de València (UPV)¹⁴, que des de l'any 2001 ha certificat diverses escoles per la norma ISO 14001 i l'any 2009 va obtenir la verificació pel reglament EMAS per al conjunt dels seus campus i activitats, i dintre del propi Grup UB el Parc Científic de Barcelona (PCB)¹⁵, que va obtenir la certificació ISO 14001 l'any 2011.
- **Sistema de gestió ambiental sense certificació.** És el model de sostenibilització més estès entre les universitats del nostre entorn territorial i en el conjunt d'Espanya, ja que no sempre és possible complir els requisits legals o disposar dels recursos humans i econòmics necessaris per assolir algun dels sistemes de certificació. En aquest cas es segueixen tots els trets comuns del procés de sostenibilització indicats a l'inici del present apartat (integració a la política institucional, establiment de l'estructura organitzativa, desenvolupament del pla i avaluació), però sense passar una auditoria i verificació externes que ho certifiquin. Per exemple, tant la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC)¹⁶, que va aprovar el seu primer pla de sostenibilitat el 1995, com la pròpia UB, que ho està fent ara, segueixen aquest model.

¹² Lukman, R. i Glavic, P. (2007): 'What are the key elements of a sustainable university?'. *Clean Techn. Environ. Policy*: 9: 103-114.

¹³ <http://www.uab.cat/agenda21>

¹⁴ <http://www.upv.es/entidades/AMAPUOC/index-va.html>

¹⁵ <http://www.pcb.ub.edu/homePCB/live/ct/o190.asp?nid=4550>

¹⁶ <http://www.upc.edu/sostenible2015>

- **Responsabilitat social (RS).** Tot i tractar-se d'un model inicialment concebut per a l'entorn empresarial, s'ha estès posteriorment a tots els sectors i agents socials, entre ells les universitats. El component ambiental queda més diluït, ja que sota aquest marc conceptual queden inclosos a un mateix nivell de rellevància els àmbits de governança, laboral medi ambient, acció social i economia. Entre les fites d'aquest model destaca l'estàndard GRI¹⁷ per a l'elaboració de la memòria social (també anomenada memòria de sostenibilitat o de responsabilitat social), que s'ha convertit en un referent de rendició de comptes per a institucions públiques i empreses privades. Consta d'un seguit d'indicadors a diferents nivells en funció de la quantitat d'informació, i és auditable per terceres parts.

Entre les universitats espanyoles, la Universidad de Santiago de Compostela (USC)¹⁸ va ser la primera en elaborar una memòria de responsabilitat social i optar per un procés de sostenibilització seguint aquest model, en tant que la UB també ha apostat per treballar en aquesta línia des de l'any 2008 amb la creació de l'Oficina de Control Intern, Riscos i Responsabilitat Social Corporativa¹⁹, la constitució de la Comissió de Responsabilitat Social de la UB i la publicació de les primeres memòries de responsabilitat social.

¹⁷ Global Reporting Initiative: <http://www.globalreporting.org>

¹⁸ http://www.usc.es/es/info_xeral/memoria/

¹⁹ <http://www.ub.edu/responsabilitatsocial/>

PLA DE SOSTENIBILITAT DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

Antecedents

El fet ambiental es troba present en l'esdevenir diari de la UB des de fa temps, molt especialment en els dos eixos d'actuació que donen sentit a la seva existència: la docència i la recerca. Així, a la diagnosi publicada l'any 2005²⁰ es posava de manifest que el medi ambient està present a pràcticament totes les especialitats que s'imparteixen a la UB, amb una proporció d'assignatures i crèdits que volta el 12-15% durant els darrers cursos tant a les titulacions de primer i segon cicle com als programes de doctorat.

Per altra banda, prop d'un 16% dels projectes de convocatòries competitives i dels contractes d'investigació gestionats per la Fundació Bosch i Gimpera tenen relació amb el medi ambient en sentit ampli, i la UB juga un paper de lideratge en aquest àmbit ja que encapçala el retorn entre totes les universitats espanyoles als programes de recerca europeus de Medi Ambient i Qualitat de Vida.

La UB ha confirmat el seu compromís per la sostenibilitat tant a nivell de les institucions d'educació superior signant als anys 90 la *Declaració de Talloires* i la *Carta universitària per al desenvolupament sostenible (Copernicus)*, com a nivell territorial adherint-se l'any 2002 al *Compromís Ciutadà per a la Sostenibilitat de l'Agenda 21 de Barcelona*, instrument mitjançant el qual s'estructura l'acció municipal per a la construcció d'una Barcelona més sostenible.

Internament s'han donat diversos passos per assolir la inclusió dels principis de la sostenibilitat a la política institucional i crear una estructura organitzativa per donar suport al procés de sostenibilització. Destaquen les següents fites:

- Constitució de la *Comissió de Política Ambiental de la UB*, que va celebrar la seva primera reunió el 7 de juny de 1996 i va encetar iniciatives com la introducció de criteris ambientals en els plecs de clàusules administratives de les concessions dels serveis de reprografia o restauració.
- Creació de l'Oficina de Seguretat, Salut i Medi Ambient (OSSMA), inaugurada el 5 de juny de 1998, que compta amb una Unitat de Medi Ambient i té entre les seves funcions assessorar en la gestió adequada dels residus generats per la UB.
- Remodelació de la *Comissió de Medi Ambient de la UB* (acord de la Junta de la Junta de Govern de 15 d'abril de 1999), amb participació de professorat expert en la matèria, responsables de gestió dels diferents campus de la UB, tècnics de l'OSSMA, personal d'administració i serveis, i estudiants. Entre les iniciatives impulsades es troben la realització d'una diagnosi de la docència i la recerca ambientals a la UB, i un estudi previ a la implantació d'un certificat ISO 14.001 o EMAS al Campus Mundet.
- Integració del medi ambient en l'Estatut de la UB, aprovat pel Claustre de la UB el 21 de maig de 2003²¹,

²⁰ MATEU, Jaume i MARCOS, Òscar (2005): *El camí cap a la sostenibilitat: perfil ambiental de la Universitat de Barcelona*. Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona. Barcelona. 242 pp.

²¹ Decret 246/2003, de 8 d'octubre – DOGC núm. 3993, de 22 d'octubre de 2003.

- proclamant l'orientació de la docència i la recerca cap a la cultura de la pau, el progrés social i humà fonamentat en els drets humans i el respecte del medi ambient i del desenvolupament sostenible,
- establint el compromís de promoure en els seus plans d'estudi l'oferta de matèries relacionades amb el medi ambient, el desenvolupament sostenible, i
- definint les responsabilitats dels departaments, les facultats, les escoles universitàries i els instituts de recerca en el compliment de la normativa ambiental.

L'Estatut de la UB del 2003 preveia també en el seu article 58.2 la creació d'«una comissió delegada que haurà de vetllar perquè la Universitat respecti els criteris de sostenibilitat ecològica i de defensa del medi ambient en totes les seves activitats. A aquest efecte, la dita comissió establirà un programa d'acció de la Universitat en l'àmbit ecològic i presentarà al Claustre Universitari un informe anual sobre el compliment d'aquest programa. Estarà composta per una representació dels diferents sectors de la comunitat universitària en la mateixa proporció.»

El 22 de febrer de 2005 es va constituir la *Comissió Delegada del Claustre de Sostenibilitat i Medi Ambient, Seguretat i Salut i Realitat Socioeconòmica*, tot i que no es van arribar a dur a terme actuacions concretes. Posteriorment, en la sessió del Claustre ordinari del 14 de desembre de 2006 es va fer oficial l'acord de creació de la *Comissió Delegada de Sostenibilitat ecològica, medi ambient, seguretat i salut*, amb el nomenament dels membres que la componen en representació dels col·lectius de PDI i PAS. Amb una activitat irregular, aquesta *Comissió Delegada* va tornar a encetar les seves actuacions el 8 d'octubre de 2009, tractant aspectes referents a l'esborrany de Reial Decret d'adaptació de la prevenció de riscos laborals a l'àmbit universitari.

Culminació del procés

Com es pot observar a la taula adjunta, la UB ja ha completat les primeres fases del procés de sostenibilització, duent a terme també nombroses accions que han permès avançar en la gestió ambiental de la institució. Tanmateix, no s'ha arribat a abordar l'elaboració d'un pla d'acció. La inexistència d'aquest marc estratègic de planificació, coordinació i execució entorn al medi ambient ha dificultat tant la integració de la sostenibilitat en l'estructura institucional, com la implantació d'actuacions més ambicioses que permetin donar un salt de qualitat a la UB en la reducció del seu impacte ambiental.

L'any 2011 porta l'impuls definitiu a l'elaboració d'un pla d'acció específic en l'àmbit de la sostenibilitat i, comptant amb un representant polític amb competències en tot allò que es refereix a la sostenibilitat (Delegat del Rector per a Sostenibilitat), una oficina de suport tècnic (Oficina de Seguretat, Salut i Medi Ambient) i la pròpia existència de la Comissió Delegada, que té encomanada l'elaboració del programa d'acció ambiental, s'ha treballat en el disseny i definició dels objectius i accions que han de guiar el procés de sostenibilització de la nostra institució a mig i llarg termini.

El document que teniu a les mans constitueix la primera versió del pla de sostenibilitat de la UB i constitueix una eina molt útil per a la planificació de les fites que es volen assolir en aquest àmbit, ja que defineix els objectius, les accions que es duran a terme per assolir-los, els recursos

econòmics i humans necessaris per completar-les, els responsables de la seva execució i els indicadors que permetin comprovar-ne el grau de compliment.

Evolució de la sostenibilització a la Universitat de Barcelona

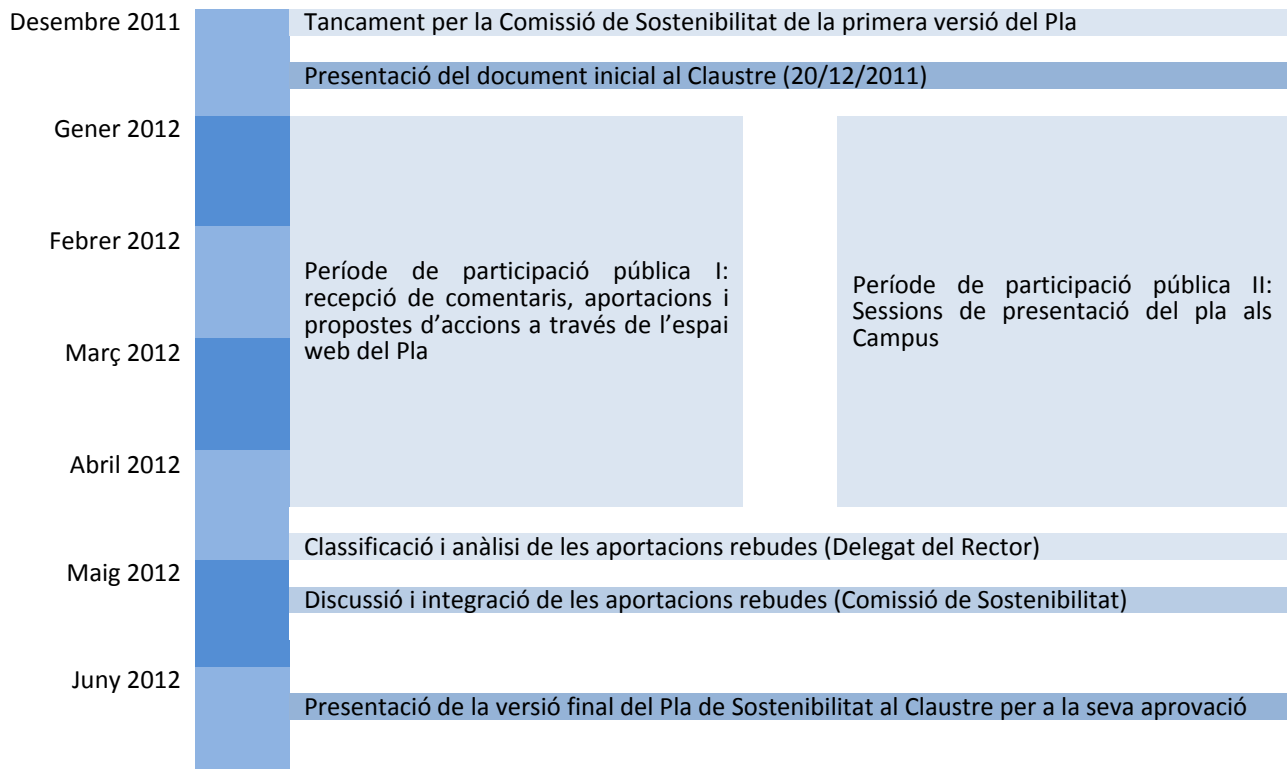
Fase del procés de sostenibilització	Acció	Estat	Any
Inclusió dels principis de la sostenibilitat a la política institucional	Normativa de referència	Inclosos a l'Estatut	2003
	Política de sostenibilitat	Aprovada. Pendent de revisió	1999
	Adhesió a compromisos institucionals	Declaració de Talloires	1990
		Carta Copernicus	1993
		Compromís ciutadà Agenda 21 BCN	2002
Establiment d'una estructura organitzativa	Creació d'un consell o comissió de sostenibilitat	Comissió de Política Ambiental	1996
		Comissió de Medi Ambient	1999
		Comissió Delegada de Claustre de Sostenibilitat	2005
	Designació d'un representant institucional	Delegat del Rector per a Seguretat, Salut i Medi Ambient	2001
		Comissionat de Sostenibilitat	2008
		Delegat del Rector per a Sostenibilitat	2010
	Oficina de suport tècnic	Oficina de Seguretat, Salut i Medi Ambient	1998
Definició i implantació d'un pla d'acció	Diagnosi	Elaboració	2000-2002
		Revisió i publicació	2005
	Definició d'objectius i accions	En elaboració per la Comissió Delegada de Claustre	2011
Avaluació del procés	Establiment d'indicadors	Associats a la diagnosi inicial	2005
		Associats al pla de sostenibilitat:	----- pendent
	Publicació de resultats	Pendent	-----
	Revisió del pla d'acció	Pendent	-----

En el disseny del pla d'acció han intervingut els representants dels diferents col·lectius universitaris de forma directa, com a membres de la Comissió Delegada de Claustre de Sostenibilitat, o indirecta, mitjançant la creació d'un grup de treball d'estudiants que també ha valorat el document i n'ha fet aportacions. A les sessions de treball, a més de debatre els principis orientadors del pla i els seus objectius generals, s'han fixat les línies estratègiques, els objectius específics que han de permetre avançar en cadascuna d'aquestes línies, i les accions que es duran a terme per assolir aquests objectius. Per tal de facilitar la planificació del posterior desenvolupament del pla, també s'han prioritzat les accions, classificant-les en funció del seu impacte i rellevància.

Un cop aprovat per la Comissió Delegada de Claustre, el pla entra en una fase de participació pública per tal d'incorporar propostes i suggeriments per part de la comunitat universitària. A tal efecte, es du a terme una campanya de difusió del pla, informant a l'estructura organitzativa i a tots els col·lectius de que la UB està elaborant un pla de sostenibilitat, amb l'objectiu d'integrar aquest principi en tota l'activitat universitària, i convidant a fer-ne aportacions. La campanya compta, a més dels canals de comunicació habituals (notícies informatives als portals dels col·lectius, comunicació per correu electrònic als responsables de departaments, unitats i serveis,

pòsters informatius, etc.), amb un espai a la web de la UB que detalla informació sobre el pla i reunions de presentació en els diversos Campus de la UB.

Calendari de la fase final d'elaboració del pla de sostenibilitat

La Comissió de Sostenibilitat debat les aportacions de la comunitat universitària, valorant si s'ajusten als objectius del pla, i si són tècnica i econòmicament viables. Després d'integrar les esmenes rebudes a la fase pública de participació, la Comissió elabora el document definitiu del pla de sostenibilitat, que és sotmès als òrgans de govern per a la seva aprovació.

El procés culmina amb la implantació progressiva de les accions que conformen el pla, d'acord amb la temporització que s'ha previst, i amb una avaluació periòdica dels seus resultats. Tal i com preveu l'article 58.2 de l'Estatut, la Comissió Delegada de Claustre ha de dur a terme aquesta avaluació anualment, amb l'ajuda dels indicadors de seguiment previstos al pla, i presentar al Claustre Universitari un informe.

En funció dels resultats assolits en la implantació del pla, de noves regulacions que estableixi la normativa en l'àmbit de la sostenibilitat, de les mancances que es puguin detectar en el comportament ambiental de la institució, o de les noves oportunitats que ofereixi la innovació i el desenvolupament tecnològic, la Comissió incorporarà al pla les modificacions necessàries per tal de mantenir un procés de millora contínua.

Presentació

La UB, com a institució encarregada de prestar el servei públic d'ensenyament superior, mitjançant la docència, l'estudi i la recerca, té també la responsabilitat de dur a terme la seva tasca de forma sostenible, participant activament i potenciant el desenvolupament social i econòmic sense contribuir al deteriorament ambiental ni a l'esgotament dels recursos naturals. Aquesta visió queda recollida a l'article 4.1.e del nostre Estatut, on es proclama i garanteix *«l'orientació de la docència i la recerca cap a la cultura de la pau, el progrés social i humà fonamentat en els drets humans i el respecte del medi ambient i del desenvolupament sostenible»*.

Per donar compliment a aquesta responsabilitat la UB no parteix de zero, ja que al llarg de les darreres dècades, i especialment els últims anys, s'han dut a terme nombroses iniciatives en la línia de la sostenibilitat tant individualment per part dels membres de la comunitat universitària més compromesos amb el medi ambient, com des de la pròpia institució a través dels òrgans de govern i les unitats administratives amb competències en aquest àmbit.

Es tracta d'un pla que combina accions a curt termini, de fàcil implantació i resultats gairebé immediats, amb actuacions de llarg abast, que inicialment permetran només sembrar una llavor els resultats de la qual es veuran reflectits durant dècades. Són tan importants els primers com els segons, ja que uns visualitzen en el dia a dia que l'esforç per millorar el nostre comportament ambiental dóna els seus fruits i altres fixen la sostenibilitat de forma perdurable en el temps.

El Pla de Sostenibilitat 2011-2016 és només el primer pas en la integració del compromís ambiental i social en l'activitat de la UB.

Principis orientadors del Pla de Sostenibilitat

Comptant amb l'experiència adquirida al llarg dels darrers anys mitjançant la implantació d'accions dirigides a reduir l'impacte ambiental de la institució, i amb la voluntat de seguir avançant amb un major grau de compromís, la UB enceta un procés d'orientació estratègica vers la sostenibilitat mitjançant el Pla que teniu a les mans.

El Pla de Sostenibilitat es desenvolupa prenent com a referència els següents principis orientadors:

- consolidar la presència de la sostenibilitat en la docència i la recerca;
- integrar el component ambiental i el desenvolupament sostenible en l'activitat de gestió;
- fer partícip tota la comunitat universitària del procés de sostenibilitat institucional;
- projectar els principis, valors i accions de sostenibilitat universitària al nostre entorn social i territorial.

Complementàriament, aquests principis es troben sotmesos a la visió de la sostenibilitat universitària com un element transversal, que requereix afrontar la integració del component ambiental com a valor en la presa de decisions de la institució en els marcs social i econòmic, i adoptar una visió sistèmica tant en els àmbits de l'activitat que li és pròpia (docència, recerca i gestió), com en la seva interacció amb la societat.

Objectius

El Pla de sostenibilitat de la UB es guia en la seva definició i execució pels següents objectius estratègics:

- reduir l'impacte ambiental de la institució en tots els seus àmbits d'actuació;
- millorar l'eficiència en el consum energètic i dels recursos naturals;
- integrar els valors i principis de la sostenibilitat en la presa de decisions i incorporar bones pràctiques ambientals a tots els nivells de la institució;
- fomentar i seguir duent a terme projectes en l'àmbit de la sostenibilitat, que ajudin a exercir una acció exemplificadora tant a la pròpia UB com a d'altres administracions públiques i entitats privades.

Per a cadascuna de les línies estratègiques en què s'estructura el pla es defineixen objectius específics que s'assoleixen mitjançant la implantació de les mesures previstes.

Línies estratègiques

1. CONSERVACIÓ I DIVULGACIÓ DE VALORS NATURALS

2. ORDENACIÓ TERRITORIAL, ADEQUACIÓ DELS ESPAIS I CONSTRUCCIÓ SOSTENIBLE

3. MOBILITAT

4. QUALITAT AMBIENTAL

5. ENERGIA I RECURSOS NATURALS

6. RESIDUS

7. COMUNICACIÓ I SENSIBILITZACIÓ

8. COOPERACIÓ I VOLUNTARIAT

9. SOSTENIBILITZACIÓ CURRICULAR I FORMACIÓ EN SOSTENIBILITAT

10. RECERCA EN SOSTENIBILITAT

LE01. CONSERVACIÓ I DIVULGACIÓ DE VALORS NATURALS

8 accions

Objectiu operatiu	Acció	Responsable	Termini	Cost	Prioritat
Incorporar criteris de sostenibilitat en relació als espais verds	Incorporar, als projectes de nous edificis o noves instal·lacions, un estudi d'afectació d'espais verds i un pla de compensació ambiental en cas que produeixin una reducció de superfície bioprodutiva	Pla Plurianual; Obres i Manteniment; OSSMA	Continuat	●	B
	Supressió de l'ús de fertilitzants i plaguicides químics en el manteniment de jardins i espais verds	Obres i Manteniment	2012	○	C
	Compostatge in situ de restes vegetals als edificis de la UB (incloent-hi projectes demostratius per a difusió a la comunitat universitària)	Obres i Manteniment	2012	○	C
Apropar el patrimoni natural de la UB a la comunitat universitària i a la societat	Desenvolupar activitats de promoció i incorporar informació sobre valors naturals dels nostres espais verds als formats de comunicació interna i externa ja existents	OSSMA; Comunicació; Activitats Institucionals i Protocol	Continuat	○	B
	Realitzar projectes d'itineraris ambientals seguint el model de l'Edifici Històric a altres espais (Mundet, Torribera i Finca Pedro Pons)	OSSMA	2013-2016	◎	B
	Integració dels espais verds de la UB en l'oferta de recursos ambientals d'institucions públiques	OSSMA	Continuat	●	C
Promoure les activitats docents i investigadores relacionades amb la conservació i divulgació de valors naturals	Realitzar un estudi de viabilitat per a la creació d'un hort com a eina de suport docent als ensenyaments de Mestre	Facultat de Formació del Professorat	2013-2014	●	C
	Incloure a la web de la UB una secció per difondre les activitats de docència i recerca relacionades amb valors naturals	VR Política Docent i Científica; VR Recerca; Comunicació; OSSMA	Continuat	○	B

V3.CDCS.13092011

Llegenda

Cost ○ No genera cost addicional (recursos humans propis, inclusió a plecs de concursos, etc) ○ <2.000 € ○ 2.000-5.000 € ◎ 5.000-10.000 € ◎ >10.000 € ● Sense determinar

Prioritat A Alta B Mitjana C Baixa

LE02. ORDENACIÓ TERRITORIAL, ADEQUACIÓ DELS ESPAIS I CONSTRUCCIÓ SOSTENIBLE

8 accions

Objectiu operatiu	Acció	Responsable	Termini	Cost	Prioritat
Reduir l'impacte ambiental dels edificis i instal·lacions al llarg de la seva vida útil	Aprovar i aplicar un document tècnic de criteris d'edificació sostenible en edificis de nova construcció	Equip de Govern; Pla Pluriennial	2012-2013		
	Aprovar i aplicar un document tècnic de criteris de millora ambiental en projectes de reforma d'edificis	Obres i Manteniment	2012-2013		
	Dissenyar i implantar una fitxa de criteris d'edificació sostenible que es lliurarà amb cada projecte d'obra	OSSMA; Pla Pluriennial; Obres i Manteniment	2013		
Informar sobre els criteris de sostenibilitat que s'apliquen als edificis	Elaborar retolació estàndard amb criteris de sostenibilitat per situar als edificis de nova construcció o als projectes de reforma durant la fase d'obra	OSSMA; Pla Pluriennial; Obres i Manteniment	2013		
	Dissenyar i instal·lar senyalització als accessos dels edificis amb criteris de sostenibilitat i estalvi de recursos que s'hagin aplicat	OSSMA; Obres i Manteniment	2012		
Promoure la funció docent i investigadora dels edificis	Instal·lar recursos a l'aire lliure (plafons, escultures, o altres) que convidin a la reflexió individual i col·lectiva en sostenibilitat	Equip de Govern; Ajuntament de Barcelona	2013-2016		
	Elaboració de projectes final de grau o treballs de màster sobre l'aplicació en la docència dels criteris de sostenibilitat implantats als edificis de la UB	Diversos centres	Continuat		
	Instal·lació del Jardí Geològic al Campus de la Diagonal - Portal del Coneixement	Facultat de Geologia; Ajuntament de Barcelona	2012-2013		

V2.CDCS.29032011

Llegenda

Cost	No genera cost addicional (recursos humans propis, inclusió a plecs de concursos, etc).	<2.000 €	2.000-5.000 €	5.000-10.000 €	>10.000 €	Sense determinar
Prioritat	Alta	Mitjana	Baixa			

LE03. MOBILITAT

20 accions

Objectiu operatiu	Acció	Responsable	Termini	Cost	Prioritat
Elaborar els plans de mobilitat dels Campus	Dur a terme les diagnosis de mobilitat a tots els centres	OSSMA	2010-2013		
	Constituir la taula de mobilitat a cada Campus	Delegat del Rector	2012-2013		
	Definir el pla de mobilitat de cada Campus	Taula de mobilitat	2012-2013		
Promoure la utilització de la bicicleta com a mode de transport universitari	Dotació d'aparcaments de bicicleta segurs a tots els edificis	OSSMA; Administracions de Centre	Continuat	anual	
	Consolidar i ampliar el servei d'atenció als usuaris de bicicleta (Punt Bici)	OSSMA	Continuat	anual	
Desincentivar la utilització del vehicle privat i millorar l'eficiència dels vehicles propis	Implantar una plataforma web per compartir cotxe per a la comunitat universitària	Contractació externa; OSSMA	2012	anual	
	Implantar alternatives més sostenibles en els concursos de transport intern (vehicles híbrids, propulsats a gas natural, etc.)	Patrimoni i contractació	2014		
Treballar amb les administracions competents per promoure la mobilitat sostenible a l'entorn universitari	Demandar a les administracions competents que garanteixin la connexió dels centres amb la xarxa de carrils-bici dels municipis	Equip de Govern	2013		
	Instar l'Ajuntament de Barcelona per a que amplii el servei Bicing a tots els Campus	Equip de Govern	2013		
	Instar l'Ajuntament de Barcelona per pacificar el trànsit establint zones 30 als vials principals i zones de vianants o de prioritat invertida als vials secundaris dels campus	Equip de Govern	2013		
	Proposar a l'Ajuntament de Barcelona la creació d'un sistema d'aparcament preferent per a la comunitat universitària al Campus de la Diagonal	Equip de Govern	2013		
	Demandar a les administracions competents l'ordenació de vials, voreres i espais d'aparcament en superfície en els campus	Equip de Govern	2013		
	Proposar a les administracions alternatives per a la bonificació dels desplaçaments en transport públic	Delegat del Rector; Gerència	2013		
	Demandar a les administracions competents l'adaptació continuada de l'accessibilitat als centres i dels circuits intra-campus	Equip de Govern	2013		

Llegenda

Cost No genera cost addicional (recursos humans propis, inclusió a plecs de concursos, etc.) <2.000 € 2.000-5.000 € 5.000-10.000 € >10.000 € Sense determinar

Prioritat Alta Mitjana Baixa

Objectiu operatiu	Acció	Responsable	Termini	Cost	Prioritat
Reduir el nombre de desplaçaments i les necessitats de mobilitat	Optimitzar horaris per reduir els desplaçaments als centres	Equip de Govern; Deganats; Caps d'estudi; Departaments	2013		
	Potenciar les reunions i actes per videoconferència dotant als centres de recursos i facilitats a tal efecte	Tecnologies; Gerència; Rectorat / Facultats	2013		
Millorar la informació sobre mobilitat sostenible	Crear una web de mobilitat que incorpori l'oferta de transport públic, consells sobre mobilitat i altres recursos	OSSMA; Comunicació; Publicacions	2011		
	Desenvolupar activitats de promoció i incorporar informació sobre mobilitat als formats de comunicació interna i externa ja existents	OSSMA	2012	anual	
	Dur a terme enquestes periòdiques de mobilitat als centres, i difondre'n els resultats	OSSMA	2013	anual	
Reduir les barreres arquitectòniques	Redactar un pla d'accessibilitat i executar-lo	Gerència; SAE; Obres i Manteniment	2015		

OSSMA.V3.24112011

Llegenda

Cost	No genera cost addicional (recursos humans propis, inclusió a plecs de concursos, etc).	<2.000 €	2.000-5.000 €	5.000-10.000 €	>10.000 €	Sense determinar
Prioritat	Alta	Mitjana	Baixa			

LE04. QUALITAT AMBIENTAL

9 accions

Objectiu	Acció	Responsable	Termini	Cost	Prioritat
Contribuir a millorar la qualitat de l'aire de l'entorn universitari	Elaborar un registre d'aparells de climatització que continguin SAO, i dissenyar i implementar un pla de substitució o retirada de refrigerants regulats pel Reglament 2037/2000	Obres i Manteniment	2013 i següents	●	C
Minimitzar les emissions de contaminants a les aigües residuals	Realitzar controls periòdics de la qualitat de les aigües residuals dels centres experimentals per detectar l'abocament indegut de productes químics	OSSMA; Contractació externa	2014	●	C
Incorporar criteris de compra verda	Establir l'obligatorietat de venda de cafè de comerç just a tots els bars i màquines automàtiques	Patrimoni i Contractació	Proper concurs	○	C
	Incorporar productes d'agricultura ecològica i/o de comerç just a serveis de restauració i màquines automàtiques	Patrimoni i Contractació	Proper concurs	○	C
	Fixar com a opció de compra habitual l'alternativa de paper d'oficina amb el menor cost energètic i ambiental	Equip de Govern	2012	○	B
	Establir directrius institucionals per potenciar l'ús de material reutilitzable en l'activitat administrativa	Equip de Govern	2013	○	B
	Incentivar l'ús de cartutxos de tinta i tòner remanufacturats	Gerència; Compres	2012	●	B
	Incorporar valoracions ambientals i productes alternatius ambientalment correctes al catàleg de CompresUB	OSSMA; Compres; Àrea de Tecnologies	2013	○	C
	Definir i implantar criteris ambientals genèrics d'obligat compliment i criteris de valoració estàndard per als concursos públics	OSSMA; Patrimoni i Contractació	2012	○	A

CDCS.V2.10052011

Llegenda

Cost ○ No genera cost addicional (recursos humans propis, inclusió a plecs de concursos, etc) ○ <2.000 € ○ 2.000-5.000 € ○ 5.000-10.000 € ○ >10.000 € ● Sense determinar

Prioritat **A** Alta **B** Mitjana **C** Baixa

LE05. ENERGIA I RECURSOS NATURALS

19 accions

Objectiu	Acció	Responsable	Termini	Cost	Prioritat
Integrar la gestió d'energia i recursos en l'activitat de la institució	Establir polítiques específiques que formalitzin el compromís institucional vers l'estalvi de recursos, i directrius de funcionament de les instal·lacions	Delegat del Rector; Equip de Govern; Obres i Manteniment	2011 i següents		
	Estudiar la corresponsabilització en la despesa d'energia i aigua	Gabinet de Desenvolupament Econòmic	2013		
	Establir fórmules d'incentius econòmics per la reducció en l'ús de recursos	Gabinet de Desenvolupament Econòmic	2013		
	Assignar responsabilitats sobre el consum d'energia i aigua als diferents nivells d'organització interna	Consell de Govern; Juntes de Facultat; Adm. Centre; Unitats administratives	2012		
	Crear la figura del gestor energètic (Acord GOV/104/2007)	Equip de Govern; Gerència	2013		
Sensibilitzar sobre l'ús responsable de l'energia i els recursos naturals	Establir processos d'autoanàlisi d'oportunitats de millora i requisits de formació amb la implicació de tots els actors de cada unitat	Caps unitats	2013 i següents		
	Elaborar un manual de bones pràctiques i criteris de consum responsable d'energia i aigua	OSSMA	2012		
	Dur a terme campanyes periòdiques de sensibilització i informació sobre consum responsable d'energia i aigua destinades a tota la comunitat universitària	OSSMA	2012 i següents		
	Informar periòdicament de les actuacions d'eficiència que es duguin a terme i de les previstes	Obres i Manteniment	2012 i següents		
	Difondre entre la comunitat universitària els consums d'energia dels edificis i l'impacte associat	Obres i Manteniment; OSSMA	Continuat		
Facilitar el control i seguiment del consum d'energia i recursos naturals	Implantació de sistemes de control que permetin fer el seguiment dels consums	Obres i Manteniment	2013 i següents		
	Crear una via de comunicació per facilitar que la comunitat universitària pugui informar sobre deficiències o mancances relacionades amb el consum	Obres i Manteniment	2012		

Llegenda

Cost No genera cost addicional (recursos humans propis, inclusió a plecs de concursos, etc.) <2.000 € 2.000-5.000 € 5.000-10.000 € >10.000 € Sense determinar

Prioritat Alta Mitjana Baixa

Objectiu	Acció	Responsable	Termini	Cost	Prioritat
	Establir convenis de col·laboració amb organismes i empreses relacionades amb l'energia i l'aigua	Delegat del Rector	2012 i següents		
	Realització d'auditories d'ús i gestió dels edificis per tal de definir mesures d'eficiència en el consum d'energia i aigua adaptades a l'activitat de cada edifici	OSSMA; IS.UPC	2013		
Integració de les energies renovables als edificis	Avaluar l'ampliació de la instal·lació solar fotovoltaica de l'Atri Solar i la viabilitat d'implantació de solar tèrmica a Esports UB	Obres i Manteniment	2012 i següents		
	Explorar vies de desenvolupament de recerca i innovació energètica en relació al Pla d'Energia de Barcelona i als instruments de planificació a nivell autonòmic i estatal	Delegat del Rector; Vicerectorat de Recerca	2012 i següents		
Implantar mesures d'estalvi en el consum d'energia i recursos	Constituir una partida econòmica ordinària per agilitzar, dinamitzar i executar actuacions d'estalvi derivades de les auditories d'energia i aigua	Consell de Govern	2012		
	Introducció progressiva de sistemes LED en obres de remodelació d'espais	Obres i Manteniment	2012 i següents		
	Estudiar l'aprofitament del freàtic per al reg dels centres ubicats prop de la xarxa d'abastament municipal	Delegat del Rector; Obres i Manteniment; Ajuntament de Barcelona	2014		

CDCS.V2.07062011

Llegenda

Cost No genera cost addicional (recursos humans propis, inclusió a plecs de concursos, etc). <2.000 € 2.000-5.000 € 5.000-10.000 € >10.000 € Sense determinar

Prioritat Alta Mitjana Baixa

LE06. RESIDUS

17 accions

Objectiu	Acció	Responsable	Termini	Cost	Prioritat
Reduir la quantitat i perillositat dels residus generats	Realitzar una diagnosi de prevenció de residus als centres	OSSMA; Fundació Prevenció de Residus	2012	○	B
	Elaborar un pla de prevenció de residus	OSSMA; Fundació Prevenció de Residus	2013	○	A
	Elaborar un pla pilot de minimització de residus especials en un centre experimental	Centre per determinar	2013	●	C
	Implantar un sistema de dipòsit, devolució i retorn (SDDR) als serveis de restauració i màquines de venda automàtica de begudes	Patrimoni i Contractació; Gabinet de Desenvolupament Econòmic	Proper concurs	●	B
			Entrada en vigor nova llei residus	○	
	Incorporar criteris de gestió i administració en format digital per evitar el consum i la generació de residus de paper	Informàtica i unitats que generin necessitats de programari de gestió	Progressiu	○	A
Establir criteris de presentació de documentació per part de l'alumnat (treballs, projectes finals de carrera, tesines) que evitin o minimitzin la utilització de paper	Comissió Acadèmica; Comissió de Doctorat; Gestió Acadèmica	2013	○	B	
Participar en les xarxes socials existents per a la definició del model Residu Zero	Formar part de la junta de la Xarxa Retorna i participar en el Fòrum Català Residu Zero	Delegat del Rector; OSSMA	2011	○	C
	Coordinar, en col·laboració amb la UPC, la Xarxa d'Universitats Residu Zero per a la promoció i la implementació d'aquest model	Delegat del Rector; OSSMA	2011	○	B
Millorar la gestió de residus	Analitzar les experiències de gestió d'altres institucions per detectar bones pràctiques susceptibles d'aplicació a la UB	OSSMA	Progressiu	○	C
	Construcció de magatzems de residus especials a les facultats de Biologia i Belles Arts	Obres i Manteniment; Facultat de Biologia; Facultat de Belles Arts	2013	◎	B
	Estandarditzar el procediment de gestió de residus especials a tots els centres	OSSMA; centres productors de residus especials	2013	○	B

Llegenda

Cost ○ No genera cost addicional (recursos humans propis, inclús a plecs de concursos, etc.) ○ <2.000 € ○ 2.000-5.000 € ◎ 5.000-10.000 € ◎ >10.000 € ● Sense determinar

Prioritat **A** Alta **B** Mitjana **C** Baixa

Objectiu	Acció	Responsable	Termini	Cost	Prioritat
	Convocar un concurs per a la prestació del servei de recollida i tractament de residus especials	OSSMA; Patrimoni i Contractació; Gerència; centres productors de residus especials	2014		
	Regularitzar la documentació administrativa relativa als centres productors de residus especials	OSSMA; centres productors de residus especials	2013		
	Desenvolupar recerca aplicada en gestió de residus amb el desenvolupament d'una planta pilot de tractament de residus que beneficï les institucions del BKC	Delegat del Rector; BKC	Per determinar		
	Convocar un concurs per a la prestació del servei de recollida i tractament de residus banals i voluminosos	OSSMA; Patrimoni i Contractació; Gerència; Administracions Centre	2013		
	Incorporar noves fraccions al sistema de recollida selectiva	OSSMA	Progressiu		
	Realitzar un estudi de valorització dels residus generats	OSSMA	2015		

CDCS.V2.12072011

Llegenda

Cost No genera cost addicional (recursos humans propis, inclusió a plecs de concursos, etc). <2.000 € 2.000-5.000 € 5.000-10.000 € >10.000 € Sense determinar

Prioritat Alta Mitjana Baixa

LE07. COMUNICACIÓ I SENSIBILITZACIÓ

12 accions

Objectiu	Acció	Responsable	Termini	Cost	Prioritat
Definir i comunicar normes i criteris de sostenibilitat	Preparar descripcions detallades i de fàcil comprensió, de normes i criteris de sostenibilitat	OSSMA	2012 i següents		
	Distribuir normes i criteris de sostenibilitat als agents implicats de PDI i PAS, gestors	Delegat del Rector; OSSMA	2012 i següents		
	Facilitar normes i criteris de sostenibilitat, conjuntament amb la normativa de seguretat, als alumnes en les diferents grups de pràctiques i a les sessions informatives per estudiants	OSSMA; SAE; VR Política Docent i Científica	2012 i següents		
Promoure la participació de la comunitat universitària en l'elaboració i implantació del pla de sostenibilitat	Crear un lloc web del pla de sostenibilitat, que integri un espai d'opinió virtual permanent i un sistema d'informació per compartir bones practiques de sostenibilitat als centres	OSSMA; Comunicacions	2012		
	Realitzar una jornada de presentació del pla i jornades informatives anuals sobre l'estat de la implantació	Delegat del Rector	2012 i següents	anual	
	Incorporar els temes de sostenibilitat en l'activitat dels òrgans de decisió dels centres (equips deganals, juntes de Facultat o altres)	Delegat del Rector	Progressiu		
	Crear concursos i premis de reconeixement i estímul a les accions de sostenibilitat	Delegat del Rector; VR Estudiants; VR Professorat; VR Administració; OSSMA; Comunicacions	2014	anual	
	Integrar enquestes i temes de sostenibilitat en l'espai virtual per a estudiants que preveu l'acció 8.1 de l'Eix formació del Pla Director	OSSMA; SAE	Per determinar		
Integrar la sostenibilitat en l'estratègia de comunicació institucional	Incorporar missatges sobre sostenibilitat en els mitjans de comunicació existents (pantalles i plafons dels centres, revistes, web, etc.) i a tots els nivells on sigui possible	OSSMA; Comunicacions; Publicacions i Edicions; Administracions de Centre i altres	Progressiu		
	Incorporar informació bàsica de sostenibilitat al manual d'acollida del personal	OSSMA; Recursos Humans	2011		
	Incorporar informació bàsica de sostenibilitat a la documentació i les jornades de benvinguda dels estudiants	OSSMA; SAE; Gestió Acadèmica	2012		
	Establir acords amb organismes públics i entitats privades per divulgar l'activitat de recerca sobre sostenibilitat	Delegat del Rector; Convenis	Continuat		

CDCS.V3.08112011

Llegenda

Cost No genera cost addicional (recursos humans propis, inclusió a plecs de concursos, etc.) <2.000 € 2.000-5.000 € 5.000-10.000 € >10.000 € Sense determinar

Prioritat Alta Mitjana Baixa

LE08. COOPERACIÓ I VOLUNTARIAT

11 accions

Objectiu	Acció	Responsable	Termini	Cost	Prioritat
Promoure la col·laboració amb entitats i organismes que comparteixin interessos comuns en l'àmbit de la sostenibilitat	Col·laborar amb la Comissió de Responsabilitat Social per impulsar la integració de la sostenibilitat en la política institucional	Delegat del Rector; OSSMA; Oficina de Control Intern; Riscos i RSC	Continuat		
	Desenvolupar nous convenis de col·laboració amb organitzacions acadèmiques o entitats que comparteixin visions de sostenibilitat	Delegat del Rector	Continuat		
	Elaborar un inventari dels òrgans de participació d'organismes públics de temàtica ambiental i de sostenibilitat, i promoure'n la representació de la UB	Rectorat; Delegat Rector; OSSMA	2013		
	Impulsar l'intercanvi d'estudiants entre universitats catalanes en la realització d'accions de sostenibilitat	SAE; OSSMA	2014 i següents		
	Cooperar amb xarxes universitàries que treballin en sostenibilitat des de diferents perspectives	Delegat del Rector	Continuat		
	Disposar d'una guia d'experts en temes de sostenibilitat per donar suport a les demandes socials sobre diferents aspectes d'aquest àmbit	OSSMA; Gestió de la Recerca	2013		
	Establir relació amb entitats d'inserció social en les àrees d'activitat on aquestes tinguin experiència (gestió de residus electrònics i similars, jardineria, etc.)	OSSMA	2013 i següents		
	Impulsar la cooperació en sostenibilitat a través dels campus d'excel·lència internacional	Constituir la unitat coordinadora del BKC en l'àmbit de la sostenibilitat	Delegat Rector UB; Comissionat UPC	2012	
Organitzar, en el marc de les institucions del BKC, un fòrum d'intercanvi d'experiències en sostenibilitat		Unitat coordinadora BKC	2012		
Col·laborar amb l'estructura d'organització del HUBc per a coordinar el disseny i execució de les accions de sostenibilitat previstes als respectius plans d'acció		Delegat Rector Sostenibilitat	Continuat		
Afavorir la potenciació del teixit associatiu universitari a l'entorn de la sostenibilitat	Crear un programa de voluntariat ambiental que participi en projectes de sostenibilitat als centres	SAE; OSSMA; Solidaritat UB; Alumni UB	2015		

CDCS.V2.13092011

Llegenda

Cost No genera cost addicional (recursos humans propis, inclusió a plecs de concursos, etc.) <2.000 € 2.000-5.000 € 5.000-10.000 € >10.000 € Sense determinar

Prioritat Alta Mitjana Baixa

LE09. SOSTENIBILITZACIÓ CURRICULAR I FORMACIÓ EN SOSTENIBILITAT

8 accions

Objectiu	Acció	Responsable	Termini	Cost	Prioritat
Millorar la integració de la sostenibilitat als ensenyaments com a procés de millora contínua	Inventariar la realitat de la sostenibilitat als ensenyaments	VR Política Docent i Científica	2013		
	Identificar i comunicar continguts i accions de sostenibilització curricular rellevants per cada àmbit de coneixement	Grups de treball <i>ad-hoc</i> i equips docents	2015		
	Establir un sistema de coordinació i avaluació de la integració de la sostenibilitat	SAIQU	2015		
	Establir, comunicar i monitoritzar bones practiques en sostenibilitat pel PDI en la seva pràctica docent	Delegat del Rector; OSSMA	2013 i següents		
Facilitar formació en bones pràctiques	Establir, comunicar i monitoritzar bones pràctiques en sostenibilitat per al PAS i el PDI en l'activitat quotidiana	Delegat del Rector; OSSMA	2013 i següents		
	Elaborar un recurs de formació en línia sobre sostenibilitat per al PAS que s'adapti a diferents perfils de lloc de treball	OSSMA; Formació	2012		
	Incorporar la sostenibilitat en les activitats del programa Futurs Estudiants (presentació d'ensenyaments, activitats pràctiques i formatives i jornades de portes obertes)	Servei d'Atenció a l'Estudiant (SAE)	2013		
	Incorporar la sostenibilitat als màsters i activitats de formació de professorat de secundària	ICE; Facultat de Formació del Professorat	2014		

CDCS.V2.08112011

Llegenda

Cost No genera cost addicional (recursos humans propis, inclusió a plecs de concursos, etc). <2.000 € 2.000-5.000 € 5.000-10.000 € >10.000 € Sense determinar

Prioritat Alta Mitjana Baixa

LE10. RECERCA EN SOSTENIBILITAT

8 accions

Objectiu	Acció	Responsable	Termini	Cost	Prioritat
Millorar la integració de la sostenibilitat a l'activitat de recerca que es du terme	Inventariar la realitat de la sostenibilitat a la recerca	OSSMA; Gestió de la Recerca; FBG	2012		
	Integrar criteris de sostenibilitat en els TFG i els treballs de màster i doctorat de les diferents titulacions	Comissió Acadèmica; Comissió de Doctorat; òrgans amb competències als centres	2014		
	Desenvolupar TFG i treballs de recerca de màster relacionats amb el pla de sostenibilitat i l'activitat dels centres (residus, energia, mobilitat, etc.)	Caps d'estudis ensenyaments; OSSMA	Continuat		
	Incorporar dades dels investigadors i grups de recerca en sostenibilitat a les bases de dades d'altres organismes (DIRMAS i equivalents)	Delegat del Rector; Gestió de la Recerca; OSSMA	2013		
Promoure la relació universitat, societat i empresa en l'àmbit de la recerca en sostenibilitat i medi ambient	Identificar empreses i organismes amb potencials interessos comuns per a la recerca en sostenibilitat	Gestió de la Recerca; FBG	2013		
	Establir convenis de col·laboració amb empreses i agents socials per al desenvolupament d'activitats de recerca a diferents nivells (estades, projectes, etc.)	Delegat del Rector	2014		
	Afavorir la creació de càtedres d'empresa en temes de sostenibilitat	VR Recerca; VR Política Docent i Científica	2015		
	Difondre i comunicar periòdicament els resultats de la recerca en sostenibilitat (exposicions, jornades, informes, medis de comunicació, etc.)	Comunicacions; Gestió de la Recerca; FBG	Continuat	<small>anual</small>	

CDCS.V2.24112011

Llegenda

Cost	No genera cost addicional (recursos humans propis, inclusió a plecs de concursos, etc).	<2.000 €	2.000-5.000 €	5.000-10.000 €	>10.000 €	Sense determinar
Prioritat	Alta	Mitjana	Baixa			

ACCIONS NO PRIORITZADES

15 accions

Línia estratègica	Objectiu operatiu	Acció
LE01. CONSERVACIÓ I DIVULGACIÓ DE VALORS NATURALS	Incorporar criteris de sostenibilitat en relació als espais verds	Elaboració d'un inventari d'espais verds, identificant espècies i/o conjunts paisatgístics d'interès, que requereixin protecció, o que puguin ser objecte de millora i/o recuperació
LE02. ORDENACIÓ TERRITORIAL, ADEQUACIÓ DELS ESPAIS I CONSTRUCCIÓ SOSTENIBLE	Reduir l'impacte ambiental dels edificis i instal·lacions al llarg de la seva vida útil	Aplicar criteris de demolició selectiva i desconstrucció als enderroc d'edificis
LE03. MOBILITAT	Promoure la utilització de la bicicleta com a mode de transport universitari	Crear un servei comunitari de bicicletes plegables per a desplaçaments interns dels treballadors Desenvolupar un programa de cursos/tallers de promoció de la bicicleta
	Desincentivar la utilització del vehicle privat i millorar l'eficiència dels vehicles propis	Actualitzar el parc de vehicles propi sota criteris de sostenibilitat
LE04. QUALITAT AMBIENTAL	Contribuir a millorar la qualitat de l'aire de l'entorn universitari	Crear un registre de punts d'emissió de contaminants atmosfèrics amb risc per a la salut i el medi ambient, classificar els focus emissors, determinar les necessitats d'instal·lació de sistemes de filtració i implantar les mesures correctores que es derivin Implementar el procediment de comunicació d'ús de substàncies que afecten la capa d'ozó (Reglament 1005/2009)
	Reduir el soroll ambiental	Crear una via de comunicació per tal que la comunitat universitària exposi situacions problemàtiques de soroll que es puguin detectar
LE05. ENERGIA I RECURSOS NATURALS	Integració de les energies renovables als edificis	Realitzar un estudi de viabilitat per l'aprofitament d'energia geotèrmica al Campus Mundet Analitzar la viabilitat de l'aprofitament eòlic mitjançant aerogeneradors a les instal·lacions de la UB
LE06. RESIDUS	Reduir la quantitat i perillositat dels residus generats	Realitzar un cens de laboratoris on s'utilitzen productes citotòxics i promoure'n la substitució per alternatives de menor perillositat Implantar un sistema d'envasos reutilitzables per al proveïment de productes químics de laboratori Potenciar la borsa de productes reutilitzables, impulsar la creació de sistemes de reutilització als centres i promoure la integració en borses de subproductes externes Incorporar el compromís per part del proveïdor de gestionar els residus d'envasos i embalatges en els concursos de subministrament d'aparells, equipaments i altres productes
		Millorar la gestió de residus

La realització d'aquestes accions, que han estat considerades al llarg del procés d'elaboració del pla, resta condicionada a la disponibilitat de recursos humans i econòmics.

Llegenda

Cost

No genera cost addicional (recursos humans propis, inclusió a plecs de concursos, etc).
 <2.000 €
 2.000-5.000 €
 5.000-10.000 €
 >10.000 €
 Sense determinar

Prioritat

Alta
 Mitjana
 Baixa